

Протокол № 7
засідання Громадської ради при Міністерстві фінансів України

28 червня 2024 року

дистанційно (Zoom)

Присутні:

члени Громадської ради: Бричко О.С., Вдовіна Г.В., Грицишин Л.М., Дмитренко Т.Л., Доротич С.І., Дроговоз Ю.С., Захарченко М.М., Зеленецька Н.С., Іванченко Е.П., Коваль П.В., Криlach О.М., М'ясоєдов В.В., Олексієнко Д.В., Опалько Л.В., Пероганич Ю.Й., Платонов О.І., Потопальська Т.В., Саргсян І.Л., Стеценко П.І., Тасліцький Г.І., Трусов С.І., Умніков М.М., Фесюн Н.М., Харламова О.В., Циганенко О.В., Циганок Ю.В., Шевцова Т.С.

Відсутні члени Громадської ради: Берестенко В.В., Бірюк С.О., Богомолів А.Ю., Ганул М.В., Карпов Л.М., Красовський О.О., Лашко О.В., Любаренко І.М., Марченко В.О., Поляков М.Й., Овадчук П.П., Усенко А.І., Черкач В.Б.,

Запрошені учасники: Зібницький І.Д., Цуз Л.П.

Відкриття чергового засідання

Слухали:

Головуючого, який відкрив засідання, проінформував про наявність кворуму, та запропонував затвердити порядок денний.

Вирішили:

Засідання Громадської ради при Міністерстві фінансів України вважати відкритим.

Затвердити порядок денний:

1. Про виконання Плану роботи Громадської ради та прийнятих рішень у першому півріччі 2024 року.
2. Звіт про виконання прийнятих на засіданні від 06.03.2024 рішень.
3. Різне.

Голосували: «За» — одноголосно.

Рішення прийнято.

Питання 1 порядку денного «Про виконання Плану роботи Громадської ради та прийнятих рішень у першому півріччі 2024 року»

Слухали:

Головуючого, який проінформував, що за перше півріччя 2024 року Громадська рада при Міністерстві фінансів України провела планове квартальне засідання, дотримуючись вимог постанови КМУ від № 996, та здійснила наступні основні заходи: опрацювання проєктів нормативно-правових актів Міністерства фінансів України, участь в анкетуванні глав громадських рад (дослідження ОБСЄ), підготовка до консультацій з громадськістю на 2025 рік.

Виступили:

Потопальська Т.В., яка зазначила, що вона, як член Громадської ради при Міністерстві фінансів України, брала активну участь у робочих групах з питань ліцензування діяльності пального, акцизного оподаткування та євроінтеграційних процесів. Відповідні офіційні пропозиції направлялися безпосередньо до Міністерства фінансів України від імені Громадської ради.

Головуючий, який запропонував Потопальській Т.В. підготувати відповідний реліз.

Потопальська Т.В., яка погодилась із пропозицією Головуючого, а також додала, що наразі, на жаль, не завжди законопроекти у фінансовій сфері оприлюднюються для громадського обговорення.

Головуючий, який запропонував включити до порядку денного наступного засідання Громадської ради питання оцінки виконання орієнтовного плану консультацій з громадськістю Міністерства фінансів України.

Потопальська Т.В., яка запропонувала залучити колег з митного напрямку для спільного моніторингу оприлюднення та обговорення законопроектів, зокрема проекту Митного кодексу, з наданням мінімального терміну (7 днів) для експертних пропозицій.

Головуючий, який запропонував направити відповідне звернення до Міністерства фінансів України.

Вдовіна Г.В., яка попросила уточнити, чи йдеться про створення спільної робочої групи з митного та податкового напрямків для опрацювання нормативної бази щодо вже прийнятого енергетичного закону з постмитним аудитом, або про інший законопроект.

Потопальська Т.В., яка уточнила, що мова йде про практику органів виконавчої влади неоприлюднення законопроектів для публічного обговорення.

Вдовіна Г.В., яка зазначила, що попередній досвід роботи в робочих групах показав, що представники органів влади не оприлюднюють проміжні напрацювання законопроектів, посилаючись на необхідність попереднього узгодження з комітетом, що ускладнює конструктивну експертну роботу.

Потопальська Т.В., яка запропонувала ініціювати офіційне звернення щодо необхідності дотримання законодавства про публічні консультації та оприлюднення проектів нормативних актів, зокрема проектів наказів Міністерства фінансів України, з метою забезпечення прозорості та громадського контролю.

Трусов С.І., який зазначив, що законопроекти наразі розміщуються на сайті Верховної Ради, і робочі групи постійно змінюють їх тексти та концепцію, тому звернення саме до Міністерства фінансів України щодо їх оприлюднення може бути неефективним.

Потопальська Т.В., яка наголосила на необхідності залучення громадських експертів на етапі розробки нормативно-правових актів безпосередньо в органі виконавчої влади (Міністерстві фінансів України), а не лише на етапі погодження чи розгляду в Верховній Раді, з пропозицією винести це питання на голосування.

Трусов С.І., який подякував Потопальській Т.В. за уточнення.

Вдовіна Г.В., яка висловила занепокоєння щодо браку кваліфікованих фахівців,

здатних професійно формулювати та подавати письмові пропозиції до нормативних документів.

Потопальська Т.В., яка наголосила на праві та практиці особисто надавати експертні пропозиції до Міністерства фінансів, підкреслюючи, що основна місія Громадської ради – активне формування та донесення пропозицій, незалежно від формату комунікації.

Вдовіна Г.В., яка підтримала винесення питання на голосування.

Потопальська Т.В., яка уточнила, що пропонує винести на голосування питання звернення до Міністерства фінансів щодо необхідності оприлюднення законопроектів та нормативно-правових документів для надання громадськістю експертних пропозицій.

Трусов С.І., який наголосив, що Голови комітетів Громадської Ради при Міністерстві фінансів України мають повноваження делегувати експертів на робочі групи та вимагати від них звітування про результати участі на черговому засіданні Громадської ради.

Вдовіна Г.В., яка уточнила, що, незважаючи на високу активність учасників робочих груп, основна проблема полягає у відсутності письмового оформлення експертних пропозицій, що є необхідною умовою для їх офіційного врахування.

Головуючий, який запропонував зосередитися на двох ключових напрямках роботи: по-перше, активізувати обмін інформацією між членами громадської ради; по-друге, рекомендувати профільному підрозділу Міністерства фінансів України організувати розсилку всіх документів з сайту для подальшої підготовки колективних експертних пропозицій.

Трусов С.І., який підтримав пропозицію Головуючого, а також запропонував розмістити План роботи Громадської ради в окремому розділі на сайті Міністерства фінансів України.

Вирішили:

1. прийняти до відома інформацію про виконання Плану роботи Громадської ради та прийнятих рішень у першому півріччі 2024 року;
2. звернутись до Міністерства фінансів України щодо процедур оприлюднення нормативно-правових актів, розробником яких є Міністерство фінансів України;
3. звернутись до Міністерства фінансів України з пропозицією розмістити Плану роботи Громадської ради в окремому розділі на сайті Міністерства фінансів України.

Голосували: «За» – одноголосно.

Рішення прийнято.

Питання 2 порядку денного «Звіт про виконання прийнятих на засіданні від 06.03.2024 рішень»

Слухали:

Головуючого, який проінформував, що на попередньому засіданні Громадської ради було розглянуто сім питань, зокрема з ініціативи Стеценка П.І. було розглянуто питання щодо процедури оскарження рішень у митних органах.

Виступили:

Стеценко П.І., який прокоментував, що проведена робота щодо процедури адміністративного оскарження не дала очікуваних результатів, оскільки статистика свідчить про низьку віру громадян в ефективність такої процедури та небажання Міністерства фінансів України включатися в розв'язання проблем.

Головуючий, який додав, що у зв'язку з майбутньою перевіркою Держмитслужби Рахунковою палатою, до анкети включено питання про оскарження прийнятих рішень. Планується перевірити ефективність реалізації наказу № 63, програмних продуктів митної служби, зокрема «єдиного вікна» для міжнародної торгівлі, та виявити невідповідності між очікуваннями суб'єктів ЗЕД та реальним станом речей.

Зібницький І.Д., Директор асоціації митних брокерів України, який поділився досвідом успішної консультативної взаємодії з митною службою та навів критичну статистику адміністративного оскарження рішень щодо коригування митної вартості, яка залишається вкрай низькою (з 99% невдалих оскаржень у 2021 році до 80% у 2024 році).

Трусов С.І., який попросив нагадати основні тези обговорення постанови № 63 з попереднього засідання Громадської Ради при Міністерстві фінансів України.

Головуючий, який нагадав, що попередньо було піднято питання про технічні продукти митної служби та необхідність їх презентації Міністерству фінансів України з огляду на відставання української митниці в технічній інтеграції з європейськими системами.

Шевцова Т.С., яка зазначила, що на попередньому засіданні Громадська Рада при Міністерстві фінансів України підняла два ключові питання: облік відсотків інституту спільного інвестування та контрольованих іноземних компаній. Міністерство фінансів України частково підтримало позицію громадськості, зокрема щодо роз'яснень для ринку інвестиційних фондів, хоча повноцінної співпраці з Мінфіном не відбулося. Незважаючи на це, вдалося досягти певних результатів через безпосередню комунікацію з Державною податковою службою, зокрема щодо роз'яснень та законопроектів.

Олексієнко Д.В., який поставив питання про формування спільної позиції Громадської ради щодо цієї проблеми.

Шевцова Т.С., яка підтримала пропозицію Олексієнка Д.В.

Потопальська Т.В., яка висловила критичні зауваження щодо підходу до стратегічних документів у контексті євроінтеграції, зокрема сприйняття стратегії як беззаперечного документа без врахування нюансів оподаткування, таких як можливості пільг та диференційованих ставок. Запропонувала провести засідання Громадської Ради для напрацювання пропозицій до національної стратегії, які б враховували більш нюансований підхід до податкової політики в контексті європейської інтеграції.

Олексієнко Д.В., який додав, що це є не тільки податковим питанням.

Потопальська Т.В., яка запропонувала провести спільне засідання для обговорення складних питань імплементації європейських податкових норм.

Олексієнко Д.В., який висловив готовність допомогти з організацією засідання.

Потопальська Т.В., яка висловила пропозицію щодо внесення змін до чинної національної стратегії, акцентуючи на європейському напрямку, повазі до платників

податків та зміні філософії правозастосування в податковій та митній сферах.

Дроговоз Ю.С., яка висловила глибоке занепокоєння щодо непрозорої реалізації національної стратегії та агресивної політики Міністерства фінансів України стосовно бізнесу, та порушила питання про можливість конструктивного діалогу з владою та дотримання прав і свобод бізнесу в контексті поточної фінансової політики.

Потопальська Т.В., яка запропонувала стратегію послідовного письмового звернення та оприлюднення комунікації в соціальних мережах для привернення уваги до проблем оподаткування та забезпечення реакції органів влади через публічний тиск.

Шевцова Т.С., яка запропонувала провести фахове експертне обговорення положень національної стратегії на засіданні комітету з подальшим наданням рекомендацій до Міністерства фінансів та профільного комітету Верховної Ради.

Головуючий, який запропонував здійснити моніторинг виконання акту шляхом підготовки письмових рекомендацій, проведення круглого столу або засідання Громадської Ради при Міністерстві фінансів України з можливим публічним інформуванням через соціальні мережі у разі неявки представників виконавчої влади.

Шевцова Т.С., яка погодилась із пропозицією Головуючого.

Олексієнко Д.В., який запропонував визначитись із формою консультації у подальшому.

Головуючий, який погодився із пропозицією Олексієнка Д.В. та запропонував звернутися до Міністерства фінансів України щодо організації зустрічі для експертної оцінки та внесення змін до стратегії з питань оподаткування.

Дроговоз Ю.С., яка висловила занепокоєння щодо можливості забезпечення повноцінного діалогу та експертного впливу на процес формування та реалізації стратегії, зважаючи на наявні системні проблеми взаємодії з Міністерством фінансів України.

Шевцова Т.С., яка підтримала позицію Дроговоз Ю.С.

Головуючий, який запропонував звернутися з листом до Міністерства фінансів України з цього питання.

Шевцова Т.С., яка зазначила, що підняте питання вже втратило актуальність, але натомість запропонувала подати запит щодо надання інформації про проекти зміни правил для оподаткування міжнародних компаній.

Головуючий, який додав, що метою моніторингу з боку громадськості є об'єктивна оцінка діючого акту, яка передбачає визнання як позитивних аспектів, так і формулювання конкретних рекомендацій щодо його доопрацювання в межах компетенції Міністерства фінансів України.

Шевцова Т.С., яка наголосила, що основним питанням до Міністерства фінансів України є проблема непрозорості і відсутності обговорення законопроектів.

Потопальська Т.В., яка внесла пропозицію провести додатковий захід щодо обговорення механізмів захисту інтересів українських виробників в контексті євроінтеграції, зокрема щодо перегляду акцизного оподаткування та скасування другого акцизу на роздрібний продаж.

Головуючий, який запропонував додати пропозицію до проєкта рішення Громадської Ради.

Потопальська Т.В., яка доповнила попередню пропозицію і висловила думку про необхідність проведення трьох послідовних заходів: про розміщення не оприлюднених раніше проектів (включаючи нацстратегію), проведення круглого столу з моніторингу нацстратегії та організацію заходу з питань євроінтеграції для доповнення стратегічних документів, зокрема в частині КРІ для різних служб.

Вирішили:

1. звернутись до Міністерства фінансів України щодо процедур оприлюднення нормативно-правових актів, розробником яких є Міністерство фінансів України;
2. звернутись до Міністерства фінансів України з пропозицією доповнити Національну стратегію доходів на 2024–2030 рр. інформацією щодо європейської інтеграції України.

Голосували: «За» – одноголосно.

Рішення прийнято.

Питання 3 порядку денного «Різне»

Виступили:

Головуючий, який запросив до слова голів комітетів Громадської ради.

Олексієнко Д.В., який зазначив, що на засіданні відсутня Дмитренко Т.Л., і передав їй пропозицію про розпуск комітету.

Умніков М.М., який висловлено позицію про доцільність збереження комітетів, незважаючи на складнощі з кворумом, з метою продовження обміну досвідом та оперативного реагування на актуальні питання.

Шевцова Т.С., яка запропонувала перевести роботу комітетів у електронний формат, здійснюючи комунікацію та обговорення через розсилку питань і відповідей членам комітету з подальшим винесенням напрацьованих рішень на Громадську раду.

Тасліцький Г.І., який запропонував зберегти комітети як робочий інструмент, незважаючи на низьку активність, з можливістю проведення засідань у разі виникнення актуальних питань та запрошенням очільника профільного департаменту Міністерства фінансів України.

Головуючий, який поставив питання про вироблення позиції митного комітету стосовно нещодавнього інциденту з контейнерними лініями в порту м. Одеса.

Тасліцький Г.І., який відповів, що це питання знаходиться поза межами компетенції Міністерства фінансів України.

Головуючий, який наголосив, що питання складності взаємодії контролюючих органів з різними правовими статусами, зокрема щодо контролю контейнерів у портах, є відповідальність Міністерства фінансів України, яка має регулювати порядок такої взаємодії.

Тасліцький Г.І., який погодився із думкою Головуючого.

Стеценко П.І., який наголосив на відповідальності голови комітету за його організацію та роботу, а також необхідності попередньої робочої зустрічі з представниками Мінфіну для з'ясування деталей змін до процедури адміністративного оскарження в митному законодавстві з метою попередження масових судових позовів та створення чітких механізмів вирішення спірних питань.

Потопальська Т.В., яка висловила занепокоєння щодо відсутності впровадження адміністративної процедури з ліцензування підакцизної групи та домінування позиції податкового органу при розробці законопроекту.

Стеценко П.І., який підтримав виступ Потопальської Т.В.

Захарченко М.М., який доповів про звернення товариства «ОПТ-Інвестсистема» щодо проєкту відновлення свердловин у Полтавській області. Підприємство розробило проєкт відновлення свердловин, але потребує кредитної підтримки, особливо в умовах війни. Звернення базується на нещодавно схваленій Радою фінансової стабільності стратегії кредитування, яка передбачає підтримку проєктів у сфері енергетичної інфраструктури та безпеки держави.

Олексієнко Д.В., який звернувся з проханням до Захарченка М.М. направити пакет документів до Громадської Ради з даного питання.

Захарченко М.М., який погодився з проханням Олексієнка Д.В.

Головуючий, який запропонував розглянути звернення Захарченка М.М. окремим питанням на наступному засіданні Громадської Ради.

Потопальська Т.В., яка висловила зауваження щодо необхідності чіткого визначення повноважень органів управління, зокрема щодо корпоративних прав держави, та потенційних правових колізій, пов'язаних з нещодавно прийнятим законом про лобізм.

Головуючий, який запропонував Потопальській Т.В. розглянути вивчити документи з цього питання та надати пропозиції.

Потопальська Т.В., яка висловила скептичне ставлення щодо доцільності розгляду Громадською радою питань кредитування та відновлення інфраструктури, оскільки такі процеси мають бути прерогативою Нацбанку та профільних фондів.

Головуючий, який запропонував дочекатися отримання документів від Захарченка М.М. для більш детального розгляду питання.

Захарченко М.М., який наголосив, що суть звернення полягає не у виділенні фінансування, а в експертній оцінці проєкту щодо його відповідності стратегічним цілям та важливості для критичної інфраструктури, підкреслюючи компетентність Міністерства фінансів у питаннях корпоративних прав.

Трусов С.І., який порушив питання про стан розробки проєкту Податкового кодексу для імплементації європейських норм та необхідність налагодження ефективної комунікації між митними та податковими органами під час законотворчого процесу.

Потопальська Т.В., яка наголосила, що наразі немає проєкту Податкового кодексу, а ключову роль у розробці митної та податкової політики має відігравати Міністерство фінансів України, яке поки що не презентувало конкретних законопроектів щодо імплементації європейських норм.

Зібницький І.Д., директор асоціації митних брокерів України, який підтримав пропозицію Головуючого щодо анкети Рахункової палати, та проінформував, Рахункова палата звернулася до Асоціації митних брокерів України з проханням розповсюдити анкету серед членів асоціації та учасників зовнішньоекономічної діяльності до 5 липня.

Голова

Платонов О.І.

Секретар

Олексієнко Д.В.